

Број 8, децембар 2023.

Часопис ХАЈР

Часопис хуманитарне организације ХАЈР

који се бави људским правима са акцентом на сваком облику насиља

УДРУЖЕЊЕ ХАЈР

Оснивач и председница Хајрија Рамадани +381 64 482 95 99, uznhajr@gmail.com

Управни одбор: Кале Кнежевић, Љубиша Савић, Жељка Остојић, Хајрија Рамадани, Емина Јовић

Надзорни одбор: Снежана Живановић, Кадира Џенановић

Почасни чланови: Мина Костић, Тамара Ђурић, Милица Дабовић, Светлана Китић, Небојша Глишић

Секретар: Биљана Михајловић uznhajrsekretarijat@gmail.com

Заменик секретара и благајник: Зорица Радовановић uznhajr1@gmail.com

Записничар: uznhajrdocument@gmail.com

ТИМОВИ УДРУЖЕЊА ХАЈР

Координатор свих тимова: Зорица Радовановић uznhajr1@gmail.com

Правни тим: координатор адвокат Снежана Живановић uznhajrpravnitim1@gmail.com

Психолошки тим: uznhajrpsiholoskitim@gmail.com

Културни тим: координатор Хајрија Рамадани uznhajr@gmail.com

Заменици координатора Културног тима: Сандра (Барбара) Стефановић, Шпејтим Сојева uznhajrdocument@gmail.com

Креативни тим: координатор Милена Филиповић Василев uznhajrkreativneindustrije@gmail.com

Заменик координатора Креативног тима: Јелена Радловић uznhajrkreativneindustrije@gmail.com

Дијаспора тим: uznhajrdijaspora@gmail.com

Дечији тим: координатор Ана Стојановић uznhajrdecijitim@gmail.com

Омладински тим: uznhajromladinskitim@gmail.com

Пензионерски тим: координатор Весна Крањец uznhajrpenzionerskitim@gmail.com

Заменик координатора Пензионерског тима Милена Екарт uznhajrpenzionerskitim@gmail.com

Пројектни тим: координатор Весна Крањец uznhajrprojekti@gmail.com

Медија тим: координатор Бобан Филиповић uznhajrpress@gmail.com

Главни и одговорни уредник Часописа Хајр: Хајрија Рамадани

Уредник: Сандра (Барбара) Стефановић; заменик уредника: Марина Митрић

Редакција часописа: Хајрија Рамадани, Сандра (Барбара) Стефановић, Марина Митрић, Ана Симовић, Милена Екарт

Лектура: Марина Митрић

Дизајн: Дубравка Добријевић Божовић, Сандра (Барбара) Стефановић

Фотографија на корицама: Photo by Nolan Di Meo on Unsplash

ISSN 2737-9698=Хајр;

СIP Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд COBISS.SR-ID 19683081 УДК 343.8

Тираж 500 примерака. Излази тромесечно

Штампарија Радунџић, Београд

КАНЦЕЛАРИЈЕ У СРБИЈИ

БЕОГРАД: оснивач и председник Хајрија Рамадани, Обилићев венац бр. 4, uznhajr@gmail.com +381 64 48 29 599

ШИД uznhajrsid@gmail.com

АРАНЂЕЛОВАЦ uznhajrarandjelovac@gmail.com

ТРСТЕНИК uznhajrtrstenik@gmail.com

ВРЊАЧКА БАЊА uznhajrvrnjackabanja@gmail.com

НИШ uznhajrnis@gmail.com

ЛАЈКОВАЦ uznhajrlajkovac@gmail.com

КАНЦЕЛАРИЈЕ У РЕГИОНУ

САРАЈЕВО uznhajrsarajevo@gmail.com

КАНЦЕЛАРИЈЕ У ДИЈАСПОРИ

ШВАЈЦАРСКА uznhajrch@gmail.com

Banca Intesa: 160-0000000534433-90

Девизни рачун: 160-0054000045546-35

Ибан (IBAN): RS35160005400004554635

SWIFT: DBDBRSBG

ПРОНАЂИТЕ НАС НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА

www.uznhajr.org/

[_hajrudruzenje_ /](https://www.instagram.com/_hajrudruzenje/)

Udruženje Žrtava Nasilja HAJR

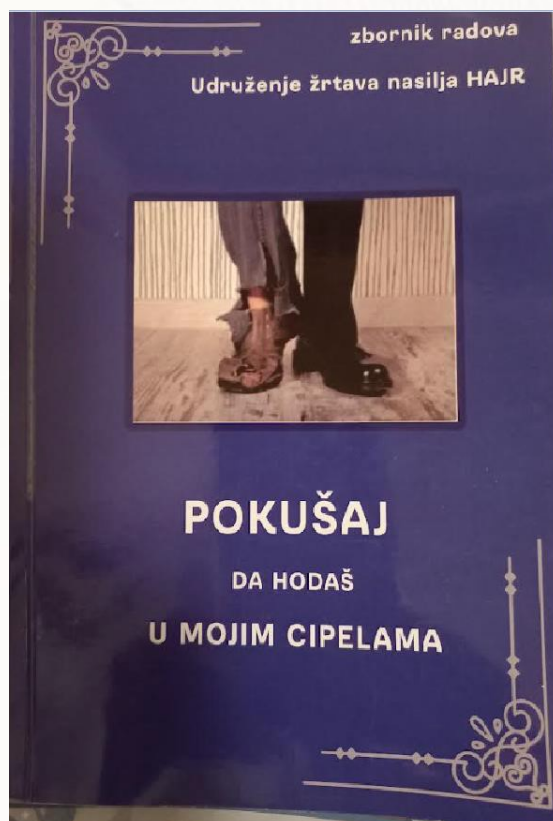
Udruženje žrtava nasilja HAJR MEDIA

Часопис ХАЈР

часопис хуманитарне организације ХАЈР

ПРЕПОРУЧУЈЕМО

ЗБОРНИК ПЕСАМА У ИЗДАЊУ УДРУЖЕЊА ХАЈР

**ПОЗИВАМО ВАС ДА СЕ УКЉУЧИТЕ У ХУМНИТАРНИ РАД
ШАЉИТЕ СВОЈЕ РАДОВЕ
КОЈЕ ЋЕМО ОБЈАВИТИ У НОВОМ БРОЈУ ЗБОРНИКА**

Пружите подршку жртвама насиља и подржите
хуманитарни рад Удружења на иновативан начин

ОБЈАВИТЕ СВОЈ РАД У НАШЕМ ЗБОРНИКУ

Часопис ХАЈР часопис хуманитарне организације ХАЈР

ПРОНАЂИТЕ НАС НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА

www.uznhajr.org/

Udruženje Žrtava Nasilja HAJR

[_hajrudruzenje_ /](https://www.instagram.com/_hajrudruzenje/)

Udruženje žrtava nasilja HAJR MEDIA

ЗАШТО ДОНИРАТИ УДРУЖЕЊУ ЖРТАВА НАСИЉА „ХАЈР“ ?

ЗАТО ШТО ЋЕТЕ БАШ ВИ СПАСИТИ СЛЕДЕЋУ ЖРТВУ.

ЗАТО ШТО.... ТИМЕ БАШ ВИ ОМОГУЋАВАТЕ ОДРЖАВАЊЕ ГРУПНИХ ТЕРАПИЈА ГДЕ СЕ ДЕЛЕ САВЕТИ И ПОДРШКА.

ЗАТО ШТО ТИМЕ БАШ ВИ ПОДСТИЧЕТЕ ВЕЋУ СИГУРНОСТ ЖЕНА У СРБИЈИ.

ЗАТО ШТО....ТИМЕ БАШ ВИ ОМОГУЋАВАТЕ НЕДУЖНОЈ ДЕЦИ ОДЕЋУ, ХРАНУ И ШКОЛСКИ ПРИБОР. ЗАТО ШТО
ТИМЕ БАШ ВИ ДАЈЕТЕЖРТАВАМА МОГУЋНОСТ ЗАПОСЛЕЊА. ЗАТО ШТО... ТИМЕ ДАЈЕТЕ ЉУДИМА ПРАВО ИЗБОРА...

А ТО ЗАСЛУЖУЈЕМО СВИ! ЗАТО ШТО... СТЕ БАШ ВИ ОДГОВОРНИ И ХУМАНИ.

ДИНАРСКИ РАЧУН: 160000000053443390 ДЕВИЗНИ РАЧУН: 160005400004554635 IBAN:

RS35160005400004554635 SWIFT: DBDBRSBG TEL: +381 64 482 95 99

EMAIL: UZNHJR@GMAIL.COM WWW.UZNHJR.ORG

Председница Удружења Хајрија Рамадани своје вишегодишње искуство претапа у јуначку борбу против насиља и пружање неисцрпне снаге женама жртвама насиља, успешно испуњавајући своју мисију, циљ и постојање Удружења, а то је рад и помоћ свим појединцима који су претрпели или трпе насиље. То се односи на сваки вид пружања социјалне, правне и психолошке помоћи кроз процес реализације у друштвене токове живота.

Госпођа Хајрија Рамадани заслужено поседује и различита друштвена признања за свој рад, а остварује сарадњу са великим бројем медија у којима се радо појављује дајући одговоре на питања, пружајући неопходне информације и будећи свест друштва путем медија и свих осталих средстава информисања. Организатор је и учесник многобројних трибина, конференција, књижевних вечери, ревија и других догађаја хуманитарног карактера – све у нади и циљу једном једином – а то је да се жртвама пружи адекватна помоћ и заштита и да се пробуди свест како у појединцу, тако и у комплетном друштву, поводом сваког облика родно заснованог и породичног насиља које је заступљено у Србији. Била је и члан радне групе коју је основала Влада за измену закона о родној равноправности. Иза госпође Хајрије стоје бројне успешно обављене акције, реализовани пројекти и предан хуманитарни рад – за који је недавно добила награду „Најжена 21. века“.

Признање „Најжена“ и „Најмушарац XXI века“ већ 23 године додељује се у 20 категорија најуспешнијим појединцима у Србији и региону – за рад, допринос и стваралаштво у разним областима, укључујући и хуманитарни рад.

Сандра (Барбара) Стефановић

Интервју са Вањом Булићем:

Заједно се смејемо и тугујемо

За све што је у животу постигао – Вања Булић често истиче да је заслужна његова породица, пре свега његова супруга Слађана. Одлучили смо да мало завиримо у дом Булића и узмемо рецепт за стварање срећне породице.

КАКО СТЕ СЕ УПОЗНАЛИ СА БУДУЋОМ СУПРУГОМ? ВАЊА: Најбољи пријатељ ме позвао да идемо заједно на свадбу његове бивше девојке. За истим столом седеле су две њене другарице, које су непрестано играле на столу. Пажљиво сам пратио рад њихових ногу – нису згазиле ни у један тањир, нити су поломиле неку чашу.. па сам закључио како ће једног дана сигурно бити добре домаћице...☺ Разменили смо бројеве телефона и убрзо почели да се виђамо.

КАКО ЈЕ ФАЗА ЗАБАВЉАЊА ПРЕРАСЛА У НЕШТО ШТО МИРИШЕ НА БРАК? ВАЊА: После годину дана сам кренуо у војску, а то сам Слађани саопштио вече уочи поласка... Дописивали смо се редовно, посећивала ме у војсци и полако припремала за просидбу... Полако и лукаво. То сам, наравно, касно схватио ☺

ОНА ЈЕ ВАС ЗАПРОСИЛА?!?

ВАЊА: Једног дана ме питала: „Докле ти мислиш овако?“ Било ми је јасно да су је напалиле њене другарице на послу, па сам покушао да се извучем тврдњом да немам пара за заједнички живот, да не бих могао ни гаће да купим... „Ја ћу да ти купим гаће“, рекла је. „А немамо ни стан“ – био је мој следећи аргумент. Извадила је решење за гарсоњеру, које је добила тог дана. Нисам имао више аргумената и ускоро смо се нашли код матичара. Имао сам 28 година, а она 26. У октобру ове године прославили смо 48 година брака.

КО ЈЕ ГЛАВА ВАШЕ ПОРОДИЦЕ?

ВАЊА: У мојој породици је Слађана глас разума, иако ја то често касно схватим. Загледан сам увек у будућност, а она живи за данас, са планирањем до два дана унапред. Она упорно гура оно што је замислила, па понекад имам утисак да живим са инспектором полиције ☺

КАКО СТЕ НА ТО ПРИСТАЛИ?

ВАЊА: Искуство је показало да је она углавном у праву. А ту је битно и женско лукавство. Поставиће хиљаду питања док не добије одговор који је замислила. Иако се некад не слажем са оним што је замислила – пристајем, јер се показало да је она ипак локомотива која, уместо вагона, гура воз са четири мушкарца.

У ЧЕМУ СЕ РАЗЛИКУЈЕТЕ?

ВАЊА: Нас двоје волимо исте ствари, уживамо у природи, у дружењу са пријатељима, волимо позориште... Али, она воли путовања, а ја сам заљубљен у Златибор. Узалуд се браним да сам све то, што ми прича након путовања, већ видео на телевизији. Морам да саслушам сваки детаљ са путовања по Европи са њеним пријатељицама.

ДА ЛИ ВАС КРИТИКУЈЕ?

ВАЊА: Слађана прати све што радим и прилично је реална у оцени мог рада. Бескрајно сам јој захвалан што ми никад није приговорила што пишем оштре текстове у „Дуги“, који су се деведесетих година прошлог века одразили и на живот моје породице. То значи да је поштовала моју професију и мој избор.

КАКО СТЕ УСКЛАДИЛИ ВАШЕ ДВЕ ДИЈАМЕТРАЛНО СУПРОТНЕ ПРОФЕСИЈЕ? ВАЊА: Слађана је по професији архитектонски техничар. Желела је да студира, али је на Булбулдеру одрасла у многољудној породици (три брата и две сестре), па је, као друга по старости међу децом, морала да се запосли одмах после средње школе. Своје умеће у познавању посла којим се бави показала је када смо реконструисали зграду из 1937. Године, у којој сада живимо. Когод уђе у наш стан – пита који је архитекта све то осмислио.

ЧИМЕ СЕ БАВЕ ВАША ДЕЦА?

ВАЊА: Мој најстарији син Душан има 47 година. Новинар је и сценариста. Завршио је Факултет политичких наука, а магистрирао је креативну продукцију на Факултету драмских уметности. Као клинац је био рвач и покушао је да игра рукомет, али му лопта не лежи. Зато су близанци – Огњен и Иван (38 година), тренирали све спортове са лоптом, а као одбојкаши су играли у Премијер лиги. Иван је четири године играо у иностранству. Обојица су тренери са дипломом факултета. Огњен је био селектор пионирске репрезентације Србије, а сада је помоћни тренер мушке екипе „Црвене звезде“. Иван има своју школу одбојке – „Волејбул“.

МНОГИМ РОДИТЕЉИМА ПРОЂЕ ЖИВОТ, А ДА НИСУ ПОСТАЛИ БЛИСКИ СА СВОЈОМ ДЕЦОМ. КОЛИКО ВАС ПОЗНАЈУ ВАША ДЕЦА?

ВАЊА: Огњен је као основац, у писменом задатку о његовим родитељима – написао како је његов тата – новинар, водитељ и родитељ. Направио је праву градацију, јер је ово треће најважније и најбитније у животу. Од тога какав си у кући и какав однос имаш са децом и супругом – зависи и какав ћеш бити на послу.

КАКО СЕ ПРЕПОЗНАЈЕ ДОБАР РОДИТЕЉ?

ВАЊА: Ја сам своје родитељство преточио у три књиге, једну ТВ серију и филм. Бити добар родитељ – значи бити и добар супруг. Узалуд детету држите предавања како треба да се понаша, а потом уђете у спаваћу собу и урлате на супругу. Деца се васпитавају тако што прате однос мајке и оца. Док су деца била мала, викенде смо проводили на Ади, Дунаву или смо крали викендом по један дан више, па одлазили на Златибор. Данас они имају више обавеза него Слађана и ја заједно. Породични ручак који је некада био светиња, данас се своди на – мене и Слађану, а ови ускачу, једу с ногу и излећу из куће.

ШТА СТЕ ЖЕЛЕЛИ У БРАКУ А НИЈЕ ВАМ СЕ ОСТВАРИЛО?

ВАЊА: Мој неостварени сан, а ту мислим и на Слађану, је – ћерка. Врло је важно да браћа имају сестру, јер се тако од малих ногу навикавају да поштују жену. Проверите – сви ожењени мушкарци који су имали сестру – имају бољи однос са супругом, него они који су се по цели дан тукли и свађали са браћом. Други неостварени сан нам је – унука. Слађана стално иде код другарица и рођака који имају унуке.

ДА ЛИ ЈЕ ТЕШКО ОДРЖАТИ БРАК У ДАНАШЊЕ ВРЕМЕ?

ВАЊА: Данас се сувише брзо живи. То нам је донео либерални капитализам, па човек нема времена за живот ван посла. У брак се данас улази након тридесете године. И поред тога, многи кажу ДА, а да претходно нису добро упознали онога коме се заветују на заједнички живот.

ГДЕ ЖЕНЕ ГРЕШЕ КАДА ЈЕ РЕЧ О ОДЛУЦИ ЗА СТУПАЊЕ У БРАК?

ВАЊА: Жене у тридесетим годинама хвата паника да ли ће се удати, па су исхитрене одлуке сасвим логичне. Постоји и друга крајност: многи под паролом да нису присталице брака – живе заједно, али као да се забављају – без стварних обавеза, које настају када у заједнички живот дође дете.

ШТА ТРЕНУТНО РАДИТЕ?

ВАЊА: Ја сам у пензији већ једанаест година, а радим више него икада. Разлог је што се и данас бавим истом професијом, уз додатак да немам осам сати радног времена. Мени је тих осам сати поклоњено. Тренутно уживам на књижевним вечерима поводом мог новог романа „Милутинов грех“. Друго уживање је везано за моја три позоришна комада – „Спонзоруша“, „Јаче смо од судбине“ и „Битанга у боји“. Све три представе се играју на београдским сценама. Волим када се људи смеју, а моји позоришни комади су комедије које им нуде смех.

Разговор водила Хајрија Рамадани

Активности Удружења ХАЈР

У претходном периоду стоји низ обављених и успешно реализованих задатака у оквиру Удружења. Поред непрестане подршке и помоћи жртвама насиља, Удружење је било укључено у разне трибине и хуманитарне активности.

Истичемо модну ревију хуманитарног карактера одржану у Атријуму Народног музеја у Београду, под називом „Живот је писта једнака за све“, коју су подржале бројне познате личности из јавне сфере у Србији, а својим креацијама потпомогли бутици Хера, Дар венчаница и Бутик13.

Одржана је и трибина под слоганом „И ћутање је злочин“ у ГО Палилула. Председница Удружења учествовала је на конференцији под називом „Промовисање националне синергије у решавању насиља над женама“, која је организована у Београду, у сарадњи Владе Републике Србије и Савета Европе, у циљу борбе против свих облика породичног насиља и кршења људских права уопште, у Европи и читавом свету... Достављене су донације општине Палилула у одећи и обући за потребе жртва насиља о којима се Удружење тренутно брине... Било је и разних гостовања председнице Хајрије у ТВ емисијама информативног садржаја на тему насиља... Приступили су и нови чланови у Удружење, како би додатно потпомогли његову стратегију у борби против насиља...

Успешан период кроз различите акције стоји иза Удружења, као и ангажовање око предстојећих празника и прикупљање средстава за новогодишње пакетиће за децу, коју предводи чланица и координатор Дечијег тима Ана Стоја-

новић. Одржан је и хуманитарни ручак за прикупљање средстава.

Обележена је прва година постојања канцеларије Удружења жртва насиља Хајр у Цириху. Истичемо и многобројна гостовања председнице Хајрије Рамадани у тематски разноврсним ТВ емисијама, које се емитују на различитим телевизијама...

Сандра (Барбара) Стефановић

У овом броју часописа хронолошким редом догађаја представљамо изабране активности у протеклом периоду

У септембру – радна посета Швајцарској

У новембру – активности у Београду: трибина „И ћутање је злочин“ у ГО Палилула, округли сто „Промовисање националне синергије у решавању насиља над женама“ у Мажестик, панел сесија „Стоп Фемициду“ у хотелу Метропол

У децембру – изложба фотографија „16 жена јавног живота Србије“ у Културном центру Београда, ЕСПД регионална конференција „Значај и улога сигурних кућа у заједници – искуства и перспективе“ у Пули

Радна посета Швајцарској...

Ишли смо у Швајцарску да представимо рад Удружења и проблематику и статистику везану за породично и родно засновано насиље у Србији. Циљ ове четвородневне радне посете била је и промоција издања Удружења – заједничког зборника радова жртава насиља и песника, који су на овај иновативан начин – објављивањем своје изабране песме или приче у зборнику под називом „Покушај да ходаш у мојим ципелама“ – подржали рад Удружења и укључили се у хуманитарни рад. У одржавању књижевних вечери хуманитарног карактера и промоцији Зборника помогао нам је и Вања Булић, који је одвојио неколико дана да подржи наше активности у Швајцарској.

Предусретљивост наших домаћина у Швајцарској омогућила нам је представљање нашег рада, презентацију наших публикација и ручних радова чланица Удружења. Присуствовали су поклоници, донатори и појединци међу нашим људима који живе у Швајцарској и прате наш рад. Наши часописи, Зборник литерарних радова, ручни радови жртава насиља и књиге Вање Булића изазвали су велико интересовање. Вања Булић је половину прихода од својих продатих књига донирао Удружењу.

Све време трајања књижевних вечери на видео биму су се смењивали снимци који су репрезентовали сусрете и подршку нашој председници из разних структура друштва, све ове године постојања Удружења. Говорило се и о томе да је ово тимски мукотрпан рад и да се само тако може ићи даље. Разговори су се наставили и после званичне презентације, јер су многи хтели да чују још појединости и разговарају са Вањом Булићем, који је овом приликом потписивао своје књиге, које су – као бестселери – продате у великим тиражима. Наши домаћини посебно су нам пружили подршку и помогли да у Швајцарској, у четири дана два пута организујемо наше културно вече под називом „Покушај да ходаш у мојим ципелама“.

Генерални конзулат Републике Србије у Цириху

Радни боравак у Швајцарској представници Удружења жртава насиља ХАЈР започели су у Цириху, посетом Генералном конзулату Републике Србије у Швајцарској Конфедерацији.

Срдачан пријем нашег генералног конзула Михајла Шаулића учинио је да овај сусрет протекне у пријатном разговору и обостраном разумевању за проблеме које наше Удружење има у борби против насиља, не само у домовини, већ и у дијаспори. Састанку је присуствовала и Емина Јовић, председница канцеларије Удружења „ХАЈР“ у овом швајцарском граду. Разговарало се о свему са чим се суочавамо у заштити жртава насиља и помоћи коју им пружамо у сарадњи са институцијама система. Конзулат је подржао све напоре Удружења и обећао подршку и помоћ у ингеренцијама. Сазнали смо да и у Швајцарској постоје спорадични примери насиља између супружника, а да су деца максимално заштићена у томе.

Представнице београдске општине Палилула, које су биле са нама у посети, Наталија Ристић и Маја Жмукић, пренеле су нашем конзулу поздраве председника Општине Палилула и уручиле му скроман поклон.

Амбасада Републике Србије у Берну

Горан Брадић, амбасадор Републике Србије у Швајцарској Конфедерацији састао се 22. септембра, у просторијама Амбасаде, са представницима нашег Удружења. Наши представници предвођени су председником Удружења Хајријом Рамадани и представницама Градске општине Палилула у Београду – Наталијом Ристић и Мајом Жмукић.

Поред председнице Удружења Хајрије Рамадани и новинарке наших издања Милене Екарт, ту су били и писац и новинар Вања Булић и брачни пар са наших простора, који нас је касније и угостио у свом ресторану.

Ресторан код Ранка

Прво књижевно вече хуманитарног карактера, под називом „Покушај да ходаш у мојим ципелама“, одржано је у рес-торану код нашег земљака Ранка Аћимовића (Restaurant Föhrewäldli, Weiningen ZH).

Посете светињама

Посебно задовољство приликом боравка у Швајцарској имали смо у посети светињама:

У храму Свете Тројице у Цириху дочекао нас је отац Бранимир.

У храму Успенија Пресвете Богородице – отац Никола.

Гостопримство у џамији Тулипан указао нам је имам Халил.

Уприличено је послужење, ручак и вечера. У пријатном разговору провели су нас кроз просторије богомоља, које су одисале миром и посебном енергијом, потврђујући да су сви људи исти, свака вера исцељујућа и Бог један за све, ма како га звали и на који начин му се обраћали...

Распитивали смо се о свему и добијали одговоре о раду светиња. Указано нам је поштовање и подршка борби против насиља, јер такав чин, оних који га спроводе, не доноси ништа добро ни починиоцима ни жртвама. Бог који нам је дао живот – увек је уз нас и нико нема права да иде против његове воље.

HIMMELRICH

THE BOUTIQUE HOTEL
HIMMELRICH

Гостопримство се осећало на сваком кораку током радне посете Удружења жртава насиља ХАЈР у Швајцарској.

Оно што можемо издвојити као прелепи део гостопримства – јесте долазак у елитни хотел „Himmelrich“ (у преводу на српски у значењу – небески) који се налази изнад Луцерна, одакле пуца поглед на цео град и одмах је, на први поглед, јасна симболика назива хотела.

Окружен је зеленилом и ливадама са нестварно зеленом травом, где смо ујутро, са прозора, могли да видимо коње и краве на паши. Унутрашњост хотела одише луксузом, почевши од дневног боравка намењеном гостима за одмор и опуштање, преко соба за спавање, богате кухиње и шведског стола, до простране терасе-баште и отвореног и затвореног типа. Поред ентеријера од квалитетног дрвета, преко стакла и месинга, под бљештавим лустерима и осветљењем сваког кутка, до љубазног особља, није претерано рећи – да смо у том окружењу доживели бајку. Пространи паркинг испред хотела сведочио је о бројним гостима који су стизали са разних страна. Комплетна услуга те три ноћи спавања, са јелом и пићем и коришћењем других садржаја, била је гратис. Узајамно уважавање и познанство власника хотела са нашом председницом омогућило нам је овај незаборавни доживљај.

Овде је, у предворју овог прелепог хотела, одржано друго књижевно вече хуманитарног карактера.

Ресторан БУРЕК КИНГ

Приликом радне посете Швајцарској, нашу екипу угостио је и ресторан БУРЕК КИНГ у Луцерну, својим изузетним асортиманом сланих и слатких производа. Екипа вредних и маштовитих стваралаца овог брэнда, позната је и ван граница Швајцарске, где је развила мрежу својих објеката. И достава хране – један је од начина да овај квалитет допре до широког круга конзумента ових специјалитета.

Прелепи пријем и гостопримство наших земљака употпунио је и превоз од места до места

Почев од топлог и срдечног дочека на аеродрому – на сва места која смо посећивали превозили су нас наши земљаци из швајцарске дијаспоре – Дијана и Бојан Радосављевић. Посебан доживљај био је и када су нас угостили у свом прелепом ресторану Kafi ASS – на чему смо им посебно захвални и овом приликом им шаљемо ВЕЛИКИ ПОЗДРАВ ИЗ БЕОГРАДА И СРБИЈЕ!

О посети нашем огранку у Швајцарској и активностима Удружења током боравка у Швајцарској – извештава нас Милена Екарт. А сви ми из Удружења – велику захвалност упућујемо драгим људима који су подржали хуманитарни рад нашег Удружења и били изврсни домаћини.

Текст и фотографије Милена Екарт

Трибина „И ЋУТАЊЕ ЈЕ ЗЛОЧИН“

Под слоганом „И ЋУТАЊЕ ЈЕ ЗЛОЧИН“ 22. новембра 2023. године, одржана је трибина у организацији Удружења жртава насиља ХАЈР. Сала коју је уступила ГО Палилула била је испуњена до последњег места.

Бобан Павловић испред Удружења полицајаца и грађана БЕЗБЕДНА ЗАЈЕДНИЦА из Новог Сада пружио је пуну подршку и сарадњу ХАЈР-у, предложивши да се приступи истраживачком поступку понашања насилника и после изласка из затвора. Ученици ОШ „Иван Милутиновић“ пажљиво су пратили све оно о чему се говорило на трибини.

Председница нашег Удружења Хајрија Рамадани – мишљења је да жртве насиља још нису довољно препознате у систему и да смо сви, као друштво, ту затајили. На трибини су узели учешће у дискусији и проф. др Хатиџа Бериша, научни радник и Ирина Батинић, психотерапеут, док је адвокатица Снежана Живановић рекла „да у пракси породични и кривични закон штити насилнике и да су неопходне измене“.

Закључак је да жртве насиља нису довољно информисане о својим правима и да, кад их затраже, улазе у дуги процес борбе за иста. Без учешћа целог друштва и надлежних институција – ова вишегодишња борба у Србији не може бити успешно окончана.

Маја Жмукић, испред ГО Палилула, нагласила је да и овај пут, свесрдна помоћ и подршка ове општине неће изостати.

Текст и фотографије Милена Екарт

Округли сто

Промовисање националне синергије у решавању насиља над женама

Округли сто под називом „Промовисање националне синергије у решавању насиља над женама“ одржан је 23. новембра 2023. године у хотелу „Мажестик“ у нашем главном граду. Скуп је организовало Координационо тело за родну равноправност Владе Србије, у сарадњи са Саветом Европе.

Конференцију је отворила потпредседница Владе и министарка културе и информисања Маја Гојковић. Учеснице у дискусији и конструктивне предлоге у том остварењу узели су представници важних институција и министарстава Србије и других земаља: Елиф Саријадин, Валентина Јосенханс, Весна Зајц, Ђенђи Селеш, Горјана Мирчић-Чалуковић, Стана Божовић, Славица Вучинић, Хајрија Рамадани,

Ана Шаћиповић, Аднан Кадрибашић, др Снежана Пантић-Аксентијевић, Вукота Влаховић. Председница нашег Удружења Хајрија Рамадани учествовала је на конференцији у својству члана Савета за родну равноправност Владе Републике Србије.

На скупу је истакнуто да национална синергија подразумева координацију и јачање сарадње између различитих сектора друштва како би заједнички радили на превенцији насиља, пружању подршке жртвама и кажњавању починилаца.

Позивајући се на Истанбулску конвенцију (споразум који подразумева спречавање сваког вида дискриминације и насиља над женама), речено је да она представља и борбу против флагрантног кршења људских права. У циљу безбедности Европе и читавог света потребно је успоставити нулту толеранцију према том облику насиља. Спречавање насиља, заштита жртава и кривично гоњење починилаца, темељи су ове Конвенције. У суштини, она подразумева успостављање веће равноправности између жена и мушкараца, са циљем промене начина размишљања и менталитета појединаца.

Заједнички именилац дискусија била је потреба јасног препознавања дискриминације и сваког облика насиља над женама и спречавање повећане стопе фемицида. Најважнија улога у сузбијању ове друштвене пошаст и њене ефикасности припада полицији, јавним тужиоцима и судијама и њиховој међусобној координацији, као и центрима за социјални рад. Овде се подразумевају и случајеви

насиља над децом, али и мушкарцима, мада је то диспропорционална цифра (80% према 20% на штету жена). Илегална трговина људима је, такође, ништа мањи проблем.

Као дефиниција насиља узима се сваки облик притиска на жртву против њене воље и интегритета, како физичког, тако и психичког. Генитално сакаћење, прогањање, принудни брак, принудни абортус и принудна стерилизација, силовање, сексуално узнемиравање, као и економско насиље – третирају се као кривично дело, које се уводи у правни систем. Важно је напоменути да се успоставља и механизам надзора ове Конвенције, где се даје процена одредби и њено спровођење у пракси.

Када је реч о разлозима за радо одазивање нашег Удружења на позиве за учешће у оваквим догађајима – подсећамо да сама Конвенција подразумева сарадњу држава потписница са цивилним сектором и позива државе чланице да препознају, подстичу и подржавају, на свим нивоима, рад невладиних организација и организација цивилног друштва у борби против насиља над женама и истиче потребу успостављања делотворне сарадње са овим организацијама.

Текст и фотографије Милена Екарт

Кампања СТОП ФЕМИЦИДУ!

Поводом 25. новембра, Међународног дана борбе против насиља над женама, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог покренуло је кампању „Стоп фемициду!“ Циљ је да се против убијања жена у оквиру партнерског насиља мобилишу сви субјекти друштва – почев од органа јавне власти, јединица локалних самоуправа, медија и невладиних организација, до целокупног друштва – како би се унапредили начини да се ово друштвено зло смањи и заустави. У кампањи смо сви позвани да доследно и у потпуности примењујемо политику Владе Републике Србије о нултој толеранцији према сваком облику насиља. Против насиља над женама морамо се одлучно и доследно борити, јер оно представља друштвену аномалију и неприхватљиво зло.

У циљу подизања свести о овом проблему и важности деловања, Министарство је ове године кампању „Стоп фемциду!“ спроводило и у медијима и на друштвеним мрежама, а панел сесије на ову тему одржане су у Београду, Крагујевцу, Новом Саду, Нишу и Новом Пазару. На овај начин је обележено и 75 година од доношења Универзалне декларације о људским правима Уједињених нација.

Панел сесију под називом „Стоп фемциду“, која је одржана у Београду 24. новембра, у хотелу Метропол – лично је отворио министар Томислав Жигманов, а уводно излагање имао је и Кристијан Шилинг, шеф Одељења за привредну сарадњу Амбасаде СР Немачке.

Учесници су коментарисали и поражавајуће статистичке податке о убијеним женама у Србији - у последњих десет година у родно заснованом насиљу убијено је више од 300 жена, у случајевима породичног и партнерског насиља у Србији годишње настрада између 30 и 40 жена, а ове године било је 27 жртава фемцида. Заштитник грађана Зоран Пашалић констатовао је да „није реч о проблему међу половима, већ о поремећеним партнерским и супружничким односима“.

Сви учесници панела апеловали су на медије да не извештавају сензационалистички и ексклузивно – него континуирано, јер фемцид није само ствар жртве или само ствар државе – фемцид захтева да се у решавање проблема укључе и јавност и медији.

Министар Жигманов је истакао да је „фемцид неприхватљиво друштвено зло“ и треба да буде третирано као посебно кривично дело: „Морамо да подржимо жене и да им верујемо. Не игноришимо зло. Пријавимо га“, апеловао је министар Жигманов. Апеловано је и на жртве да слободно пријаве родно засновано насиље, где год да се оно дешава – било у оквиру породице или на радном месту.

Указано је да овакве кампање имају за циљ да се о проблему говори. Истакнута је потреба комуникације са организацијама цивилног друштва које у фокусу имају жртве. Истакнута је и потреба заједничког деловања цивилног и Владиног сектора на решавању свих проблема и изазова, који отежавају да жртва буде у потпуности заштићена, а насилник примерено кажњен.

Гордана Предић, посебна саветница министра културе за питања културе, медија и родну равноправност испред Координационог тела за родну равноправност, рекла је да је забрињавајућ податак да 20 % грађана Србије сматра да је насиље приватна ствар и навела да свака четврта особа сматра да жене преувеличавају када говоре о насиљу које су доживеле. Она је навела наредне кораке које ће држава предузети, а то је, пре свега, израда регистра насилника и увођење ове теме у образовни систем.

У панел сесији, на позив Министарства, учествовала је и председница нашег Удружења Хајрија Рамадани и учеснике панела упознала са проблемима са којима се жртва суочава у пракси, јер законски утемељене процедуре и поступци које примењују надлежни органи и институције – често су у несагласју са свакодневним животним условима у којима жртва борави (почев од тренутка када пријави насиље, преко отежаних околности везаних за пријаву/одјаву адресе становања, потребе да се од насилника сакрије адреса сигурне куће у којој борави, па до економских потешкоћа везаних за решавање најосновнијих људских потреба).

Кампања „Стоп фемциду“ одржана је у оквиру светске кампање „16 дана активизма“, а пројекат је подржан и у оквиру немачке развојне сарадње „Подршка социјалном укључивању у Србији“, коју спроводи Немачка организација за међународну сарадњу (GIZ).

Текст Марина Митрић

Фотографије Хајрија Рамадани

„Портрети 16 жена јавног живота Србије“

– изложба фотографија реализована у сарадњи са амбасадом Шведске –

Насиље над женама је једно од најчешћих и најраширенијих кршења људских права. Оно омета напоре за родну равноправност, нарушава мир и стабилност и скупо је за друштво. Напори у борби против насиља мушкараца над женама национални су приоритет за Шведску и то се одражава и у циљевима развојне помоћи Шведске. Сарадња са локалним организацијама у реализацији различитих активности, којима је и у 2023. години обележена кампања „16 дана активизма против родно заснованог насиља“ – један је од начина на који је Амбасада Шведске у Србији подржала изградњу капацитета за превенцију и реаговање на родно засновано насиље, јасно истичући да су родна равноправност, једнакост и поштовање темељне вредности.

16 дана активизма за борбу против насиља над женама је глобално препознатљива кампања, која сваке године почиње 25. новембра, на Међународни дан борбе против насиља над женама и траје до 10. децембра, када се у целом свету обележава Дан људских права. Сваке године заступљена је друга тема у области насиља над женама, а циљ кампање је подићи свест и подстакнути деловање у циљу спречавања насиља над женама широм света. Тема овогодишње кампање било је психичко насиље, а одвијала се и у Србији, где су различите врсте активности и догађаја организоване у неколико градова. Догађаје су реализовале различите институције и организације, у активностима су учествовали различити актери – уметници, професори, едукатори, предавачи, политичари, хуманитарци – из цивилног и Владиног сектора, лица препознатљива у јавности и култури Србије, а све их је повезала међуресорна и сарадња између различитих сектора. И наше Удружење ХАЈР, као и сваке године, имало је учешће у овим активностима, а један у низу догађаја била је и изложба фотографија „Портрети 16 жена јавног живота Србије у оквиру 16 дана активизма“, која је отворена 11. децембра у Културном центру Београда. Једна од 16 била је и наша председница Удружења Хајрија Рамадани.

Отварајући изложбу фотографија, амбасадорка Аника Бен Давид указала је на чињеницу да је у Србији ниво насиља над женама неприхватљиво велики и да је то озбиљан проблем који морамо да решавамо.

„Још увек и у Шведској има жена које су доживеле и доживљавају насиље од стране свог партнера“, додала је амбасадорка, истичући да – психичко насиље, за разлику од физичког, не оставља видљиве трагове попут модрица и уочљивих повреда, али је подједнако зло и на жртву оставља једнаке последице као

и физичко насиље и да се против њега треба истрајно борити. Упркос поражавајућим статистикама реакција на родно засновано насиље често изостаје, а жртве остају без заштите. Ово је питање основних људских права и достојанства које не смемо занемаривати.

Једна од 16 портретисаних жена, Аида Ђедовић, истакла је да би волела да ова изложба може нешто да промени и да спречи да се насиље у будућности дешава. Свесни смо, међутим, да једна изложба сама по себи не може да укине насиље и да нам предстоји и даља борба, а главна порука коју је она послала – била је да се треба супротставити уобичајеној реакцији околине која жртву најчешће саветује да ћути и трпи (због деце или других разлога) и истакла да треба рећи: „Доста!“ И не трпети насиље.

Сви учесници (и заиста многобројни посетиоци програма) послали су недвосмислену поруку о нултој толеранцији на психичко насиље над женама. У пројекту под покровитељством амбасаде Шведске учествовало је 28 аутора, чланова Клуба љубитеља фотографије, које су, у оквиру Фабрике фотографа, као ментори, водили Александар Црногорац и Александра Поповић Петковић. (Фабрика фотографа, од свог оснивања 2013. године, бави се едукацијом у области фотографије, уз основну мисију да делује као „фабрика која се бави претварањем љубитеља фотографија у фотографе“ и да све који то желе – „научи да праве добре фотографије, уз што мање покушаја и са што мање обраде“, како је то наведено на сајту ове школе фотографије).

Изложба приказује портрете (симболично одабраних 16) храбрих жена из јавног живота Србије, које су на овај начин дале подршку свим женама које су доживеле психичко насиље или се још увек суочавају са његовим различитим појавним облицима. Њих 16 су: Хајрија Рамадани, Весна Чипчић, Тијана Дапчевић, Милица Дабовић, Марина Воденичар, Аида Ђедовић, Наташа Тасић Кнежевић, Миња Марђоновић, Марина Марјановић, Милица Јевтић, Милица Јаневски, Тијана Рашић, Ивана Рашић – Сајси МЦ, Марија Ратковић, Бранислава Антовић Алексић, Милица Зарић. Кроз 16 портрета аутори фотографија су указали на разне облике психичког насиља са којима се жене сусрећу. Циљ изложбе је да укаже на овај вид злостављања који често, по речима амбасадорке Анике, остаје „under the radar“ – невидљив и непризнат.

Циљ је и ширење свести у друштву да овакво насиље постоји, да то јесте насиље без обзира што не оставља видљиве физичке повреде – и да је једнако важно борити се и против психичког насиља – у оквиру свеукупног успостављања родне равноправности и поштовања људских права. Једна од упућених порука ове изложбе, пре свега женама које трпе овакве видове насиља је – да треба да буду храбре и да се томе супротставе – да је главно да нађу снагу да се одупру.

Представнице нашег Удружења, Милица (једна од 16) и Биља секретар, захвалиле су Аники за сву досадашњу подршку коју нам је пружила од када је на служби у Србији.

У наставку вечери, након отварања изложбе, емитован је филм Charter, настао 2020. године, у режији Аманде Келер. (Филм доноси причу о мајци која, током поступка развода, без сагласности партнера, одводи своју децу на одмор...).

Изложба ће у Филмској галерији КЦБ-а бити отворена наредних месец дана, до 11. јануара 2024. На посетиоце је оставила утисак да 16 дана активизма против родно заснованог насиља – не треба да буде 16 дана, већ начин на који живимо...

Текст и фотографије Марина Митрић

ECPD (European Center for Peace and Development) регионална конференција у Пули:

„ЗНАЧАЈ И УЛОГА СИГУРНИХ КУЋА У ЗАЈЕДНИЦИ – ИСКУСТВА И ПЕРСПЕКТИВЕ“

Европски центар за мир и развој Универзитета за мир Уједињених народа (међународна образовна и истраживачка организација из академског система УН), у оквиру ECPD Међународног програма трансфера знања, организовао је регионалну конференцију "Значај и улога сигурних кућа у заједници – искуства и перспективе". Програм је одржан 15. децембра у хотелу Амфитеатар у Пули, а реализован је у сарадњи са Градом Пула и Сигурном кућом Истра.

Конференција је окупила стручњаке из различитих области у Хрватској, Србији и Словенији, који су разменили искуства о раду сигурних кућа и представили тренутно расположиве ресурсе који потпомажу њихов рад. С обзиром да у процесу помоћи женама жртвама насиља учествује низ институција – полиција, судство, центри за социјални рад, здравствене установе, медији и друге организације – теме су обухватиле правни и стратешки оквир за деловање сигурних кућа, сарадњу сигурних кућа са институцијама у локалној заједници и њихову улогу у оснаживању жена са искуством насиља, лиценце за рад и прописе који уређују рад сигурних кућа, финансијску и кадровску одрживост сигурних кућа и њихову доступност женама из маргиналних група (жене са инвалидитетом, жртве насиља које су кориснице дрога и сл.), подршку након изласка из сигурне куће, сигурне куће из угла корисница.

Један од циљева Конференције је и да пружи платформу за размену информација, стручних пракси и знања, као и унапређење сарадње и умрежавање сигурних кућа у Региону Југоисточне Европе. Циљеви су везани за јачање свести стручне и шире јавности о неопходности ангажовања целокупног друштва у превенцији и системском решавању проблема партнерског и породичног насиља. Представнице Србије биле су председница нашег Удружења Хајрија Рамадани и координаторка Сигурне куће Београд Весна Станојевић. Ову конференцију сматрамо изузетно значајном за рад Удружења, између осталог и због ECPD сертификата који је добила Хајрија.

Текст Марина Митрић

Фотографије Хајрија Рамадани

Памтимо благе и утешне речи, животно вредне савете и пружену руку помоћи. У срцима чувајмо љубав према ближњем и ширимо даље доброту међу људима. Дајмо подршку и помозимо сада и ми некеме, коме је утеха и помоћ потребна, као што је нама некад била...

А добри људи су тад стали уз нас...

Редакција часописа

**Професор др Јован Марић,
почасни члан нашег Удружења,
напустио нас је 14. новембра у својој 82. години...**

„С великом тугом, поштовањем и неизмерном захвалношћу опраштамо се од нашег драгог професора и великог пријатеља. Нека му је вечна слава и хвала за сва добра дела“ – биле су речи председнице Хајрије Рамадани.

Најпознатији српски психијатар, драги и поштовани др Јован Марић, био је и писац, универзитетски професор и дипломата. Иза професора Марића остао је низ стручних радова, прегалачки рад у медицини и психијатрији, допринос дипломатији и велики број објављених књига. Имао је дивну сарадњу са нашим Удружењем и председницом Хајријом Рамадани. Професор је био стручни сарадник и пријатељ Удружења и својим радом и трудом много је допринео самом Удружењу. Заувек ћемо памтити сву помоћ и подршку драгог професора и пријатеља Јована Марића.

Сандра (Барбара) Стефановић